

การพัฒนาารูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

The Development Supporting Model for Professional Learning Community of School to Develop Educational Quality under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1

ดร.นฤมล สุภาพทอง¹

Dr.Narumon Supathong¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) สร้างและพัฒนารูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 4) ศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจคือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 334 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองจำนวน 15 โรงเรียน โดยการเลือกแบบสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 4) การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล
2. ความต้องการจำเป็นในการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย และการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม
3. รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ที่ได้รับการประเมินในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน
4. ประสิทธิภาพรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจ

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คุณภาพการศึกษา

¹รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

¹Deputy Director of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: นฤมล สุภาพทอง, Krusupathong@gmail.com

รับเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2567 แก้ไข 20 กุมภาพันธ์ 2568 ตอรับ 22 กุมภาพันธ์ 2568

การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.17 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเท่ากับ 0.7386 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 73.86 2) ผลการประเมินความสามารถของผู้บริหาร ครู และนักเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญลงพื้นที่สังเกตชั้นเรียนและกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 15 โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหลังการทดลองใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์การประเมินโรงเรียนนำอยู่ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ หลังการทดลองใช้รูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพิ่มขึ้นโดยรวมร้อยละ 26.80 และ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O – NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 เท่ากับ 2.56

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the components of being a professional learning community in school to improve the quality of education, 2) study the necessary needs in supporting school to become professional learning community to improve the quality of education, 3) create and develop a model to support school to become professional learning community to improve the quality of education, and 4) study the effectiveness of the model to support school to become professional learning community to improve the quality of education. The sample used in this survey research consisted of 334 teachers and directors under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1, in the academic year 2023, obtained through multi – stage sampling, and the target group used in the experiment consisted of 15 schools selected through voluntary sampling. The research instruments include document analysis forms, questionnaires, interview forms, evaluation forms, behavior observation forms, and test forms. The statistics used in the research include frequency, percentage, mean, standard deviation, and priority needs index.

The research finding were as follow:

1. There are 5 components of professional learning community, including 1) joint learning and the application of knowledge, 2) Creating Values and Visions, 3) Support and joint leadership, 4) Conditions that are conducive and 5) Exchange of knowledge between individuals.
2. The need to support schools is a professional learning community, lined up as needed, such as the exchange of knowledge between individuals, Support and joint leadership, joint learning and application of knowledge, Conditions that are conducive, and Creating Values and Visions.
3. The model to support school as professional learning community to develop the quality of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1, consists of principles, objectives, content, process, media and learning resources, and measurement and evaluation, all of which have been assessed as highly appropriate, feasible and beneficial in all aspects.
4. The effectiveness of the model to support school as professional learning community to develop the quality of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1, District 1 found that: 1) the average test scores on knowledge and understanding of professional learning community increased by 42.17% after participating in the trial. The effectiveness index of developing educational school as professional learning community was 0.7386,

equivalent to 73.86% progress. 2) The evaluation of the competency of administrators, teachers and students by experts observing classrooms and professional learning community activities in 15 schools was overall at a high level. 3) The evaluation of educational quality according to the criteria for ‘School of Quality Learning’ after using the model increased overall by 26.80% and was at a high level. 4) The academic achievement of students using the results of Ordinary National Educational Test (O – NET) for Prathom Suksa 6 in the 2023 academic year of the target schools increased by 2.56 points compared to the 2022 academic year.

Keywords: Development Supporting Model, Professional Learning Community, Educational Quality

ภูมิหลัง

โลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความแตกต่างจากอดีตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีหรือที่เรียกว่า โลกยุค digital disruption ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ได้ถูกแทนที่ด้วยเศรษฐกิจและบริการที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ความรู้และนวัตกรรม มีการนำเทคโนโลยีเข้าไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ด้านสังคมมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิด รูปแบบวิธีการ ความเชื่อมีความหลากหลายมากขึ้น การศึกษาเป็นหนึ่งในรากฐานสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับพลเมืองทุกองค์กร ทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ต่างเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษา องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ 2030 (Sustainable Development Goals: SDGs) ข้อที่ 4 ว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาที่เท่าเทียมและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคนเพราะ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคนของโลก ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ โดยทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ที่มุ่งเน้น ความรู้ ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะที่สำคัญ ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะทางความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และสมรรถนะของการรู้เท่าทัน จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน (นวพร ชลารักษ์, 2558, หน้า 66) ดังนั้นการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีรูปแบบ และวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ (Learning by Doing) เป็นการเรียนที่เน้นความร่วมมือ (Collaboration Skills) และเรียนร่วมกันเป็นทีม (Team Learning) มากกว่าเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์เฉพาะตนเอง (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2563, หน้า 6) และครูต้องมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้โดยการออกแบบบทเรียน ที่สร้างแรงบันดาลใจมากกว่าการสอน (Teach Less, Learn More) รูปแบบการทำงานของครูจึงต้องเปลี่ยนจากการทำงานคนเดียวเป็นการทำงานเป็นทีม มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในการทำงาน (วิจารณ์ พานิช, 2556, หน้า 15) ซึ่งผลจากการดำเนินการในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นั้น จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อครูผู้สอนและนักเรียน คือ PLC ส่งผลต่อครูผู้สอน ทำให้ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงาน ให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขันจนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้ และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของ

นักเรียน ถือเป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น ส่วนด้านผู้เรียน PLC ส่งผลต่อผู้เรียน คือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้น อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า สุดท้ายคือ มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน (Sergiovanni, 1994, p.254; Hord, 1997, p.33; Richard DuFour, 2004, pp.6–11; DuFour R. Eakey R. & Many T., 2006, p.10)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ได้นำนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับมากำหนดนโยบายและเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งผลการจัดการศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดเมื่อเทียบกับเกณฑ์การทดสอบระดับชาติภาพรวมอยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ยภาพรวมผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O – NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 3 ปีซ้อนหลังมีค่าคะแนนเฉลี่ยลดลงทุกปี คือ ปีการศึกษา 2563 เท่ากับ 37.86 ปีการศึกษา 2564 เท่ากับ 35.71 และปีการศึกษา 2565 เท่ากับ 35.09 จากทวิเคราะห์ผลการทดสอบดังกล่าว มีประเด็นข้อค้นพบที่สำคัญหลายประการและได้เลือกปัญหาที่มีความสำคัญจำเป็นเรียงตามลำดับ 3 ประเด็นคือ 1) นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการทดสอบ 2) ครูจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุตามตัวชี้วัด 3) ไม่มีนโยบายและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่ชัดเจน แสดงถึงความเข้าใจ ความสัมพันธ์ และการยอมรับในสถานศึกษายังเกิดขึ้นน้อยสอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) วัฒนธรรมองค์กร 3) บรรยากาศองค์กร และ 4) การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู ดังนั้นในปีการศึกษา 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ได้กำหนดให้มีการหนุนเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้มีทักษะและมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถทำงานร่วมกันได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยอาศัยความร่วมมือกันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ต้นสังกัด และเครือข่ายภายนอก เพื่อเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีความเข้มแข็งส่งผลต่อคุณภาพการศึกษารุดขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการทำทนายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ทั้งคุณภาพผู้บริหาร ครู และนักเรียน โดยการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ซึ่งใช้การวิจัยและพัฒนา (R&D) มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนานวัตกรรมในการนำไปเป็นแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพของงานที่มีปัญหา (problem) หรือมีความต้องการจำเป็น (need) เพื่อให้มีรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบท และสามารถเผยแพร่เพื่อนำไปใช้ในวงกว้างต่อไป โดยการหนุนเสริมสถานศึกษาในสังกัดให้เกิดการร่วมคิด ร่วมทำและเรียนรู้ไปด้วยกัน เป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ร่วมกันของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบที่ขยายผลมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและเกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

คำถามการวิจัย

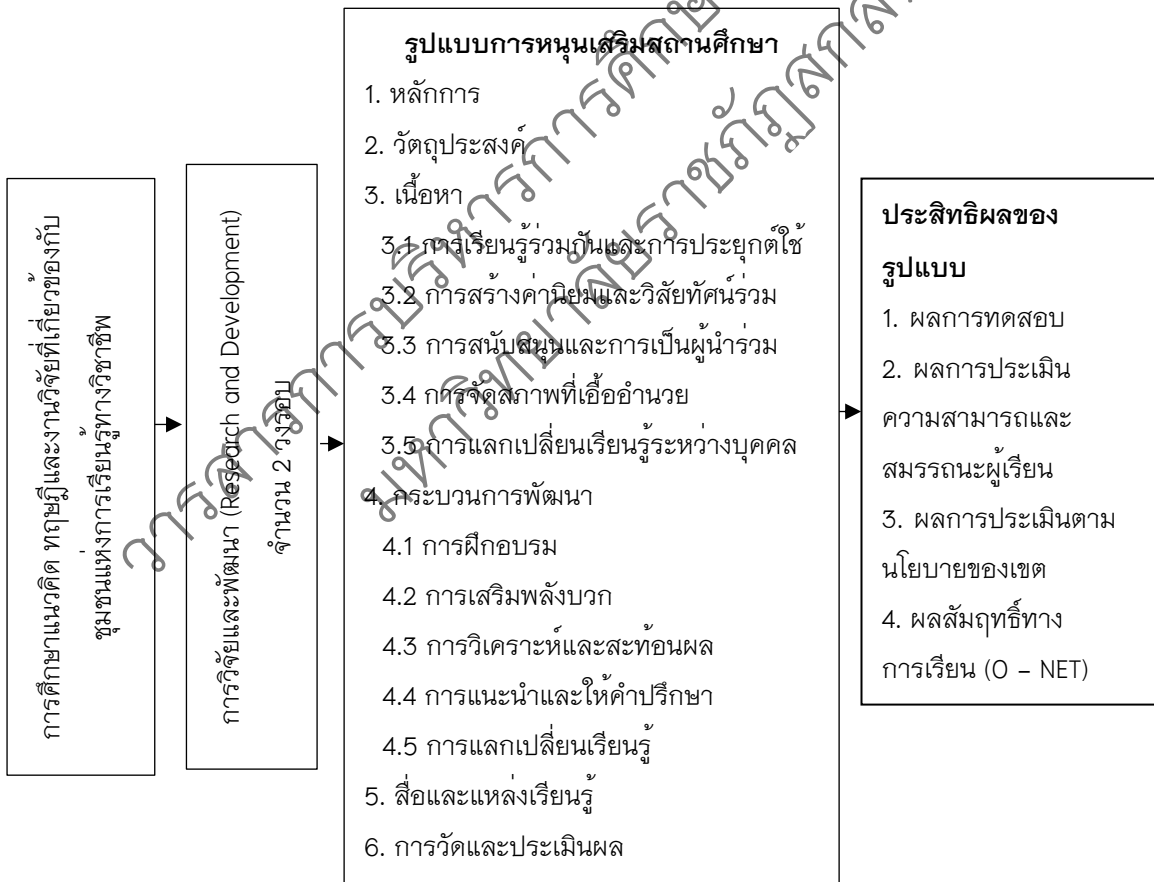
1. องค์ประกอบที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีอะไรบ้าง
2. ความต้องการจำเป็นในการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เป็นอย่างไร

3. รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีรูปแบบเป็นอย่างไร
4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
3. เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
4. เพื่อศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจคือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,801 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจคือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 334 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Yamane (1973) ได้มาโดยการเลือกการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน
3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 2 วงรอบ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดจำนวน 15 โรงเรียน โดยเลือกแบบสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 6 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร 2) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 3) แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาองค์ประกอบเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) แบบประเมินโรงเรียนนออยู่ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ 5) แบบสังเกตพฤติกรรมสังเกตชั้นเรียน และสะท้อนผลการบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทุกฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
ระยะที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
ระยะที่ 3 สร้างและพัฒนาแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1
ระยะที่ 4 ศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 4) การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล

2. ความต้องการจำเป็นในการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย และการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม

3. รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ที่ได้รับการประเมินในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

4. ประสิทธิผลรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.17 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเท่ากับ 0.7386 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 73.86 2) ผลการประเมินความสามารถของผู้บริหาร ครูและสมรรถนะผู้เรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ ลงพื้นที่สังเกตชั้นเรียนและกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 15 โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์การประเมินโรงเรียนมาตรฐาน เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ หลังการทดลองใช้รูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพิ่มขึ้นโดยรวมร้อยละ 26.80 และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O – NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 เท่ากับ 2.56

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ 2) การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน 4) การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและครอบคลุมตรงประเด็นรวมทั้งได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาองค์ประกอบเพิ่มเติมและจัดสนทนากลุ่มกับคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูลีพร เกลี้ยงสง (2556, หน้า 36) กล่าวว่า ครูจะต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูผู้สอนเป็นครูฝึก ที่สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การส่งเสริมการทำงานเป็นเครือข่ายผู้ประกอบการวิชาชีพครูจะช่วยให้การพัฒนาครูและการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นและขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ (learning space) ของครูในเครือข่ายให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ พวงสมจิตร (2560, หน้า 1342) ได้ศึกษาเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PCL คือวิธีการในการพัฒนาครู โดยการจัดบรรยากาศให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันส่งผลให้ครูไม่โดดเดี่ยว และมีเครือข่ายในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน PCL มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ 1) เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์อันดีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 2) เป็นชุมชนที่มีฉันทะ และความศรัทธาในการทำงาน 3) เป็นชุมชนที่เอื้ออาทร มีคุณธรรมและเป็นกัลยาณมิตรกันในทางวิชาการ 4) เป็นชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้

2. ความต้องการจำเป็นในการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็น ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การจัดสภาพที่เอื้ออำนวย และการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างมากเพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งด้านที่มีความต้องการพัฒนาเป็นลำดับแรกคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของพิณสุตา สิริรังศรี (2557, หน้า 5) สรุปไว้ว่าการพัฒนาครูต้องดำเนินการพัฒนานบนพื้นฐานของการปฏิบัติงานประจำของครูอย่างต่อเนื่อง เน้นกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มากขึ้น มีการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษา (Coaching and Mentoring) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ การสะท้อนผลการปฏิบัติงานระหว่างครู ตลอดจนผู้บริหารให้การสนับสนุนส่งเสริมด้วยวิธีที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล เพื่อให้ครูได้แสดงความรู้ความสามารถที่แท้จริงของตนอย่างเต็มศักยภาพ โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาคือ ให้ครูได้นำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้ เกิดผลกับผู้เรียนเป็นสำคัญ และเกิดความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู ทั้งนี้กระบวนการพัฒนาครูนั้น มีหลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับการคัดเลือกกิจกรรมหรือวิธีเหล่านั้นมาใช้ และควรคำนึงถึงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของครู ซึ่งการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะสูง และสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน นอกจากนั้นผลการศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครู

3. รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล ที่ได้รับการประเมินในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผลการใช้รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบเพิ่มขึ้น แสดงว่าครูใช้รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีผลทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้พัฒนาสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับจิตติมา ไชยมหา (2556, หน้า 17) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบมี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ ความมุ่งหมาย เนื้อหา กระบวนการ การวัดและประเมินผล และสื่อและแหล่งเรียนรู้

4. ประสิทธิภาพรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า

1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบเพิ่มขึ้น ร้อยละ 42.17 ค่าดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเท่ากับ 0.7386 คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 73.86 ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากวิธีการพัฒนานั้นมีความเหมาะสม มีกระบวนการในการพัฒนาที่เป็นระบบและชัดเจน ทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของประสิทธิ์ ชุมศรี (2557, หน้า 57 – 58) นำเสนอว่า แนวทางการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) คือ 1) เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในการทำงาน คือ การเรียนรู้ที่มีการนำปัญหาในการทำงานมาเป็น

โจทย์ในการเรียนรู้ก็ต้องมีการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้เรียนและผู้เรียนเองและองค์กรด้วย 2) เป็นการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นคือการเรียนที่ต้องมีการประชุม ระดมสมองเพื่อหาวิธีการที่ดีและเหมาะสมในการดำเนินการเนื่องจากเป็นการเรียนรู้ในลักษณะที่ทีมงานย่อยที่มีสมาชิกจำนวนหนึ่งที่ต้องทำงานร่วมกัน และ 3) เป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้ร่วมงานวิเคราะห์และแนะนำแนวทางการเรียนรู้ที่ต้องการเสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นเมื่อมีการดำเนินการปฏิบัติและอาจมีการปรับปรุงการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จในการดำเนินการ

2) ผลการประเมินความสามารถของผู้บริหาร ครูและสมรรถนะผู้เรียนโดยผู้เชี่ยวชาญลงพื้นที่ที่สังเกตชั้นเรียนและกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 15 โรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความประโยชน์ และนำไปทดลองใช้ในโรงเรียนจนเกิดผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุโธ ไสงลุน (2564, หน้า 281 – 282) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ พบว่า การเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการพัฒนาครูให้ทำงานร่วมกันด้วยกระบวนการของการศึกษาชั้นเรียนร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70.0 (3.50 คะแนนขึ้นไป) เท่ากับ 0.86 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์การประเมินโรงเรียนนำร่อง เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ หลังการทดลองใช้รูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพิ่มขึ้นโดยรวมร้อยละ 26.80 ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นมีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย โรงเรียนนำร่อง เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความปลอดภัย ด้านคุณภาพ ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และด้านประสิทธิภาพ

4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีขึ้นพื้นฐาน (O – NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2565 เท่ากับ 2.56 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาจริง เมื่อได้นำไปทดลองใช้ส่งผลให้เกิดคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุโธ ไสงลุน (2560, หน้า 156 – 160) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนอนุบาลลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่าผลการ ทดลองใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนอนุบาลลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของผลการทดสอบพื้นฐานระดับชาติ (O – NET) ได้เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากข้อค้นพบผลการวิจัยพบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 5 ด้าน คือ การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ความรู้ การสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน การจัด

สภาพที่เอื้ออำนวย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ซึ่งสำนักงานเขตและสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เพื่อ
ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานได้ตามคู่มือที่ผู้วิจัยจัดทำแล้ว

1.2 จากข้อค้นพบผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่เข้าร่วมพัฒนาเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของตนเองได้

1.3 จากข้อค้นพบในการทดลองใช้รูปแบบในระยะเวลาที่ 3 พบว่าบางขั้นตอนสามารถดำเนินการไปพร้อมกันได้
เช่น ขั้นตอนการวิเคราะห์และการสะท้อนผล (Analysis and Reflection) สำนักงานเขตหรือหน่วยงานอาจดำเนินการได้
หลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จในแต่ละครั้ง

1.4 รูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นครั้งนี้เป็นนวัตกรรม
ที่ควรนำไปแพร่กระจายทั่วทั้งเขตพื้นที่และอาจมีการปรับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลและยืนยันผล
รวมทั้งได้พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ มากขึ้น

2.2 ควรนำรูปแบบการหนุนเสริมสถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาไปวิจัยและพัฒนา (R&D) ซ้ำ ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

2.3 ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม
เขต 1 ควรนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้ไปดำเนินการในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

เอกสารอ้างอิง

- ชูชาติ พวงสมจิตร์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *วารสารวิชาการ Veridian E – Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 10(2), 6 – 8.
- ชูลีพร เกลี้ยงสง. (2556). กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน *สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.
- จิตติมา ไชยมหา. (2556). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศ.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นวพร ชลารักษ์. (2558). บทบาทของครูกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
พาร์ฮิลเทอรัน*, 9(1), 64 – 71.
- ประสิทธิ์ ชุมศรี. (2557). รูปแบบการพัฒนาคณาจารย์จากการเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2557). ข้อเสนอการยกระดับคุณภาพครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม
และชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 1(2), 2 – 14.
- ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์. (2563). อนาคตของครุศึกษาไทยกับการสร้างความฉลาดรู้. *ครุสภาวิทยากร JOURNAL OF
TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT*, 1(1), 1 – 7.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. สงขลา: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสไป.

-
- อรไท แสงลูน. (2564). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้
การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อำนาจ เหลื่อน้อย. (2560). การสร้างรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
อนุบาลลานสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. อุทัยธานี: โรงเรียนอนุบาลลานสัก.
- DuFour, R. (2004). What is a professional learning community?. *Educational leadership*, 61(8), 6 – 11.
- DuFour, R., Eakey, R., & Many, T. (2006). *Learning by Doing A Handbook for Professional Learning Communities
at Work*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Hord, S.M. (1997). *Professional learning communities: Communities of inquiry and improvement*. Austin:
Southwest Educational Development Laboratory.
- Sergiovanni. (1994). *Building Community in Schools*. San Francisco, CA: Jossey Bass, 1994.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร